

ghiară. Pentru filologia maghiară dicționarul acesta cu tezaurul lui de 25,000 de cuvinte — cu toate numeroasele greșeli de tipar — are foarte mare însemnătate. Cum însă autorul părților maghiare: Laskai Csókás Péter (Petrus Monedulatus, după moda latinizantă de atunci), ca unul ce învățase și trăise în Ardeal — deși eră originar din județul Baranya — știă și românește, și din când în când face și câte o observație privitoare la limba română (d. e. la cuvântul Deus)¹, cred că cercetarea din partea filologiei române a acestui dicționar ar aduce ceva folos și pentru ea.

Bitay Á.

Incă odată Minčol.

La cele privitoare la acest termen² mai adaug că el se află ca nume de munte și în Nord-vestul județului Sáros. La poalele acestui Minčol se găsește cetatea Tarkő care a jucat un rol însemnat în revoluția țărănească din 1514³.

Bitay Á.

Date referitoare la chestiunea cuvântului „vlach”.

Chestiunea aceasta are și în literatura maghiară un loc însemnat, și anume în legătură cu chestiunea daco-română.

L. *Thallóczy* a ținut o prelegere despre cuvântul *vlach* în ședința din 12 Noem. 1901 a Academiei Maghiare, arătând că datele medievale numesc așa un popor păstor din Bosnia.

Renumitul arheolog din Munkács, T. *Lehóczky*, publică, în revista „*Ethnographia*”⁴, un articol mic, dar important, arătând

¹ Vorbește și despre „Țara Făgărașului”.

Szily Kálmán în *Nyelvtud. Ért.* XIII. köt. 8 sz. Ki volt Calepinus magyar tolmácsa? a crezut că tâlmaciul pentru partea maghiară a fost iezuitul Szántó István. În revista *Magyar Nyelv*, 1913 (Elnöki megnyitó beszéd). a revenit asupra acestei păreri și a arătat că autorul maghiar este învățatul Laskai.

² *Dacoromania* I, pp. 117—120 și II, p. 68².

³ Márki S., *Dósa György*, Budapest 1913, p. 326. Ar fi de cercetat arhiva acestei cetăți, adică a familiei proprietare: Tharcsay (Tárczay), fiindcă cetatea aceasta eră centrul unui domeniu întins de care se țineau 26 de localități în Sáros și 6 în Szepes. Márki l. c. După termenul de Minčol este de crezut că „Vlachii” documentelor maghiare și polone au trecut pe aici în cursul cunoscutei lor migrațiuni schițate de Miklosich.

⁴ Vol. VIII, 1901, pp. 102—10.

că cuvântul acesta s'a întrebuițat la Slovaci din nordul Ungariei ca numirea unei ocupațiuni, propriu zis a păstorului de oi.

Ciobanii din jud. Liptó se numesc *valachi*; baladele, cântecele etc. care vorbesc despre acești valachi, se numesc *valasca-doine*, sau cântece.

Încă din 1842 își aduce aminte T. *Lehóczky* de o astfel de baladă în care se află versul următor:

„— Všeci boli *valaszi*,
A len jeden Kompan
Chitili ho za *vaszi*.
Metali ho szemtan“.

Adică: „Erau toți ciobani și numai unul student, s'au apucat de părul lui și l'au împins...“

Intr'o doină se plânge baciul, că ciobanul — *valach* — nu vine la vreme să mulgă oile. Pe urmă se dovedește, că de aceea nu vine, fiindcă l-au dus ca soldat.

„Bača sa čuduje, čo *valach* ne ide?
Bača ovce doji, *valach* nic nechodi.
Uz sa tie ovečky hore grunom pasu:
Valach ma kol seba už vojansku chasū“.

Adică: „Se miră baciul, de ce nu vine ciobanul, baciul mulge oile, ciobanul umbă departe. Turma paște la colină, ciobanul se plimbă acum în haine militarești“.

T. *Lehóczky*, mai dă alte 5 exemple din care se vede că cuvântul *valach* la Slovaci nu însemnează națiune, ci ocupațiune, e numele păcurarului, sau ciobanului, al ciorângului, cu un cuvânt: al îngrijitorului oilor.

M. Roska.

„Urmarea lui Christos“ în românește.

Pentru completarea știrilor ce avem despre activitatea traducătorilor noștri din sec. al XVIII-lea, vom rezumă în cele ce urmează diferitele traduceri ce s'au făcut cărții „Imitatio Christi“, în limba română.

Cea mai veche tălmăcire, „după limba grecească“, datează din 1774, April 8, datorită dascălului ardelean Ioan Duma din Brașov, și poartă titlul: „Mângăerea sau urmarea lui Hristos“. În „*Revista istorică*“¹ am cercetat această traducere, după un

¹ Pe 1915. n. 70 și urm.